

ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ

Тема първа

Участници в движението

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

Всяко лице, което се намира на пътя и със своето действие или бездействие оказва влияние на другите движещи се по пътя хора и превозни средства е **участник в движението**

Пешеходец

Всеки, който се намира на пътя, извън ППС и не извършва работа на пътя. За пешеходци се считат и лицата:

- който бута количка с широчина до 1м
- който бута велосипед, мотопед или мотоциклет
- инвалид в инвалидна количка.

Водач

- всеки, който управлява ППС
- води организирана група пешеходци
- води или кара животни по пътищата
- бута количка с широчина, по-голяма от 1м.

ПЪТНИК

Лице, което се
намира в или
на ППС, но не
участва в
управлението
му

Пътни Превозни Средства /ППС/

Това е съоразение, придвижвано по пътя на колела или е използвано за превоз на хора или товари

Моторно превозно средство /МПС/

ППС, снабдено с двигател за придвижване, с изключение на релсовите превозни средства

Автомобил

Недвуколесно безрелсово МПС, което се използва за превозна пътници и товари или теглене на други ППС.

- **Лек** – МПС за превоз на пътници до 8 места без мястото на водача или за превоз на товари с допустима максимална маса до 3500 кг

МПС

- **Товарен** – МПС за превоз на товари с допустима максимална маса над 3500 кг
- **Автобус** – МПС за превоз на пътници над 8 места без мястото на водача. Към автобусите се причисляват и тролейбусите
- **Специален** – МПС със специално монтирана апаратура или съоръжение, което не позволява използването му за други цели

МПС

- **Трактор** – МПС, предназначено за извършване на специфични дейности, както и за теглене на товарни ремаркета. Към тракторите се приравняват и самоходните шасита.
- **Самоходна машина** – съоръжение или машина, предназначена за извършване на специфични дейности и движеща се по пътищата само по изключение

МПС

- **Мотоциклет** – дву- или триколесно МПС, с работен обем на двигателя над 50 куб.см. и конструктивна максимална скорост над 45 км/ч, чиято маса без товар не надвишава 400 кг
- **Мотопед** – дву- или триколесно МПС, с работен обем на двигателя до 50 куб.см. и конструктивна максимална скорост до 45 км/ч.
- **Немоторно ПС** – ППС, придвижвано с мускулна сила или теглено от друго превозно средство:
- **Велосипед, каруца, количка** с широчина над 1м
- **Ремарке** е ППС предназначено да бъде теглено от МПС
- **Полуремарке** е ППС, което се прикачва към МПС, така че част от него и теглото на товара се носи от МПС.

МПС

- Състав от ППС - механично свързани ППС, които участват в движението по пътищата като едно цяло.
- Автомобил, теглец ремарке или друг автомобил
- Съчленено ППС – МПС, което тегли полуремарке /TIR/
- Релсово ПС – ППС, което се движи по релси /Трамвай, влак и др./

МПС

- Извънгабаритно ППС – ППС, което с товар или без товар надвишава допустимите размери и маса:
 - ✓ широчина – 2,5 м
 - ✓ височина – 4 м
 - ✓ дължина – 22 м
 - ✓ тегло – 40 т
- Бавнодвижещо се ППС – МПС, което по конструктивни или други причини не може да се движи със скорост по-висока от 30 км/ч.

Други понятия

- Маса с товар на ПС – включва масата на ПС, с водача и пътниците в него, и масата на товара
- Допустима максимална маса – разрешената максимална маса в натоварено състояние, определена за допустима от контролните органи
- Технически допустима максимална маса на ПС – максималната маса в натоварено състояние, посочена от производителя, допустима за неговата конструкция и производствено изпълнение

ПЪТНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА

МПС

АВТОМОБИЛИ

ЛЕКИ

ТОВАРНИ

АВТОБУСИ

ТРОЛЕЙБУСИ

СПЕЦИАЛНИ

МОТОЦИКЛЕТИ

МОТОПЕДИ

ТРАКТОРИ

Немоторни ПС

ВЕЛОСИПЕДИ

С ЖИВОТИНСКА ТЯГА

КОЛИЧКИ
с широчина над 1м

РЕМАРКЕ

ПОЛУРЕМАРКЕ

Състав от ППС

Съчленено ППС

Релсови ПС

ТРАМВАЙ

ВЛАК

Самоходни машини

ЕЛЕКТРОКАРИ

МОТОКАРИ

СЕЛСКОСТОПАНСКИ

СТРОИТЕЛНИ

ИЗВЪНГАБАРИТНИ

Правоспособност на водачите на ППС

Категория “М” – за управление на мотопед, с работен обем на двигателя до 50 куб. см и конструктивно-максимална скорост не надвишава 45 км/ч. Възраст – 16 години.

Правоспособност на водачите на ППС

Категория “А” – за управление на мотоциклет с работен обем на двигателя **до 350 куб.см** и маса без товар не по голяма от 400 кг.– възраст **18** години.

За мотоциклет с обем на двигателя **над 350 куб.см** – възраст **21** год. Придобива право за кат.“М”.

Подкатегория “А1” – за управление на мотоциклет с работен обем на двигателя **не повече от 125 куб.см** и максимална мощност **не повече от 11 kW**–възраст **17** години. Придобива право за кат.“М”.

След 3 години придобива право да управлява мотоциклет **над 350 куб.см.**

Правоспособност на водачите на ППС

Категория “В” – за управление на лек автомобил. Към него може да се прикачва и ремарке с допустимо максимална маса **до 750 кг** или масата на ремаркетото с товар да не превишава масата на автомобила без товар. Придобива право за категория “М”. Възраст – **18** години.

Подкатегория “В1” – за управление на три- или четириколесно МПС с електрозадвижване или с двигател с работен обем **над 50 куб.см.** и конструктивно максимална скорост **над 45 км/ч**, чиято маса без товар не надвишава **550 кг**. Придобива право за категория “М”. Възраст – **17** години.

Правоспособност на водачите на ППС

Категория “С” – за управление на товарен автомобил **над 7500 кг.** Към него може да се прикачва и ремарке с допустимо максимална маса **до 750 кг.** Кандидатът трябва да притежава кат. “В” или “С1”. Придобива право за категория “Ткт” – колесен трактор. Възраст – **18** години.

Подкатегория “С1” – за управление на товарен автомобил с допустима максимална маса **над 3500 кг,** но не повече от **7500 кг.** Към него може да се прикачва и ремарке с допустимо максимална маса **до 750 кг.** Кандидатът трябва да притежава кат. “В”. Придобива право за категория “Ткт” – колесен трактор. Възраст – **18** години.

Правоспособност на водачите на ППС

Категория “D” – за управление на автобус *над 16 места*.

Към него може да се прикачва и ремарке с допустимо максимална маса *до 750 кг*. Кандидатът трябва да има стаж от кат.”С” – **2** години или от “D1” – стаж **1** година. Възраст – **21** години.

Подкатегория “D1” – за управление на автобус *до 16 места*

за сядане без мястото на водача. Към него може да се прикачва и ремарке с допустимо максимална маса *до 750 кг*.

Кандидатът трябва да има стаж от кат.”С” – **1** години. Възраст – **21** години.

Правоспособност на водачите на ППС

Категория “В+Е” – състав от ППС с теглещо МПС от кат.”В” и ремарке с допустимо максимална маса *над 750 кг.* Кандидатът трябва да притежава кат.”В”.

Категория “С+Е” – състав от ППС с теглещо МПС от кат.”С” и ремарке с допустимо максимална маса *над 750 кг.* Кандидатът трябва да има стаж от кат.”С” – 1 година.

Категория “D+E” – състав от ППС с теглещо МПС от кат.”D” и ремарке с допустимо максимална маса *над 750 кг.*

Правоспособност на водачите на ППС

Категория “Ткт” – за управление на колесни трактори. Кандидатът придобива право за кат. “М”. Възраст – 17 години.

Категория “Ттб” – за управление на тролейбуси. Кандидатът придобива право за категория “М”. Възраст – 21 години.

Категория “Ттм” – за управление на трамвайни мотриси. Кандидатът придобива право за катег. “М”. Възраст – 21 години.

За управление на самоходна машина, водачът трябва да притежава свидетелство от която и да е категория и документ за завършен курс за управление на съответната машина.

КАТЕГОРИЯ	МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА	ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ВОДАЧИТЕ
М		16 години; До 50 куб.см и до 45 км/ч
А1		17 години; До 125 куб.см и максимална мощност до 11 kW
А		18 години; До 350 куб.см 21 години; Над 350 куб.см
В1		17 години; Над 50 куб.см, над 45км/ч и до 550 кг
В		18 години; Маса до 3500кг или до 8 места без мястото на водача и ремарке до 750 кг, или масата на ремаркетото с товар да не превишава масата на автомобила без товар
С1		18 години; Маса от 3500 кг до 7500 кг и ремарке до 750 кг
С		18 години; Маса над 7500 кг и ремарке до 750 кг
D1		21 години; До 16 места за сядане и ремарке до 750 кг
D		21 години; Над 16 места за сядане и ремарке до 750 кг

КАТЕГОРИЯ	МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА	ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ВОДАЧИТЕ
B+E		18 години; Ремарке над 750 кг.
C+E		21 години; Ремарке над 750 кг.
D+E		21 години; Ремарке над 750 кг.
T кт		17 години; Колесен трактор
T тб		21 години; Тролейбус
T тм		21 години; Трамвайна мотриса

За управление на самоходна машина, водачът трябва да притежава свидетелство от коя да е категория и документ за завършен курс за управление на съответната машина

Път

Елементи на пътя

Определение

Всяка земна площ, в населено или извън населено място, предназначена или обикновено използвана за движение на пътни превозни средства или на пешеходци.

Отворен за обществено ползване е всеки път, условията за ползване на който са еднакви за всички участници в движението. По такъв път е забранено движението на автомобили с гуми с шипове и верижни машини.

ЗДП е валиден за всички видове пътища.

Пътна лента

Надлъжна част от пътя, очертана или не с маркировка и осигуряваща движението на недвуколесни ППС в една посока едно след друго

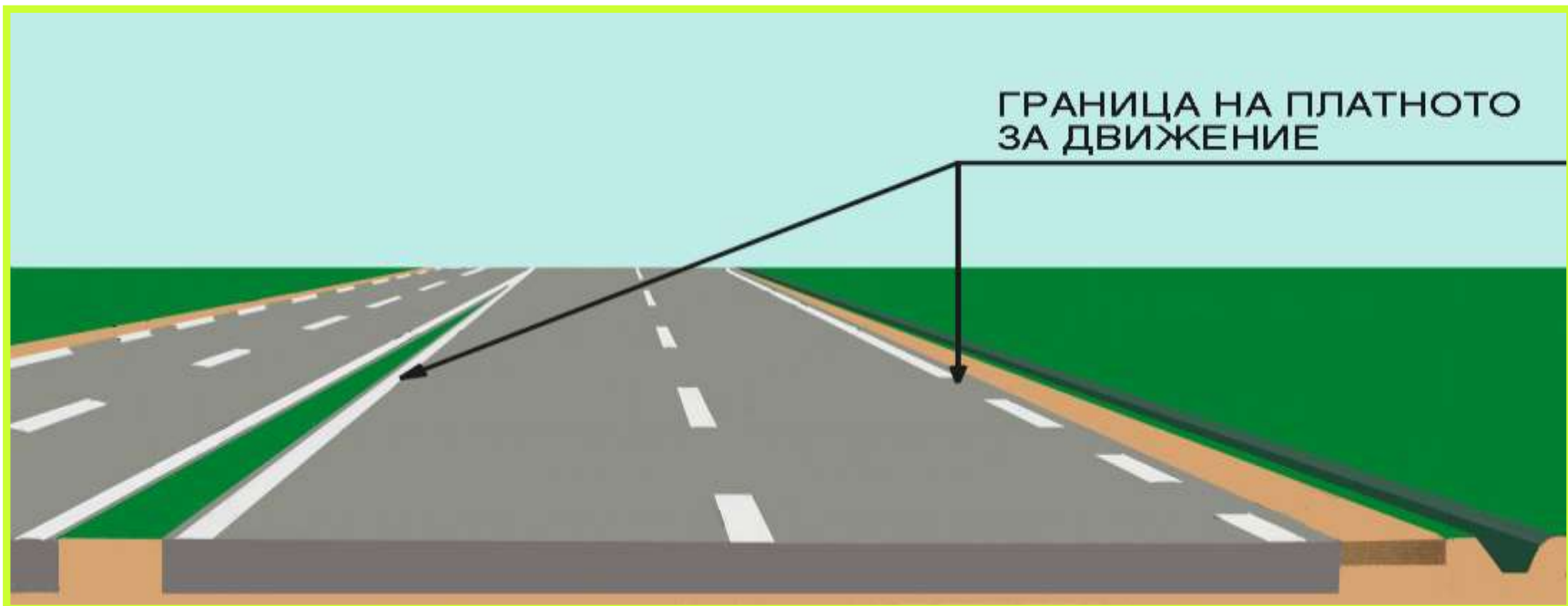
Платно за движение

Общата широчина на пътните ленти. Пътят може да има няколко платна за движение, видимо отделени едно от друго

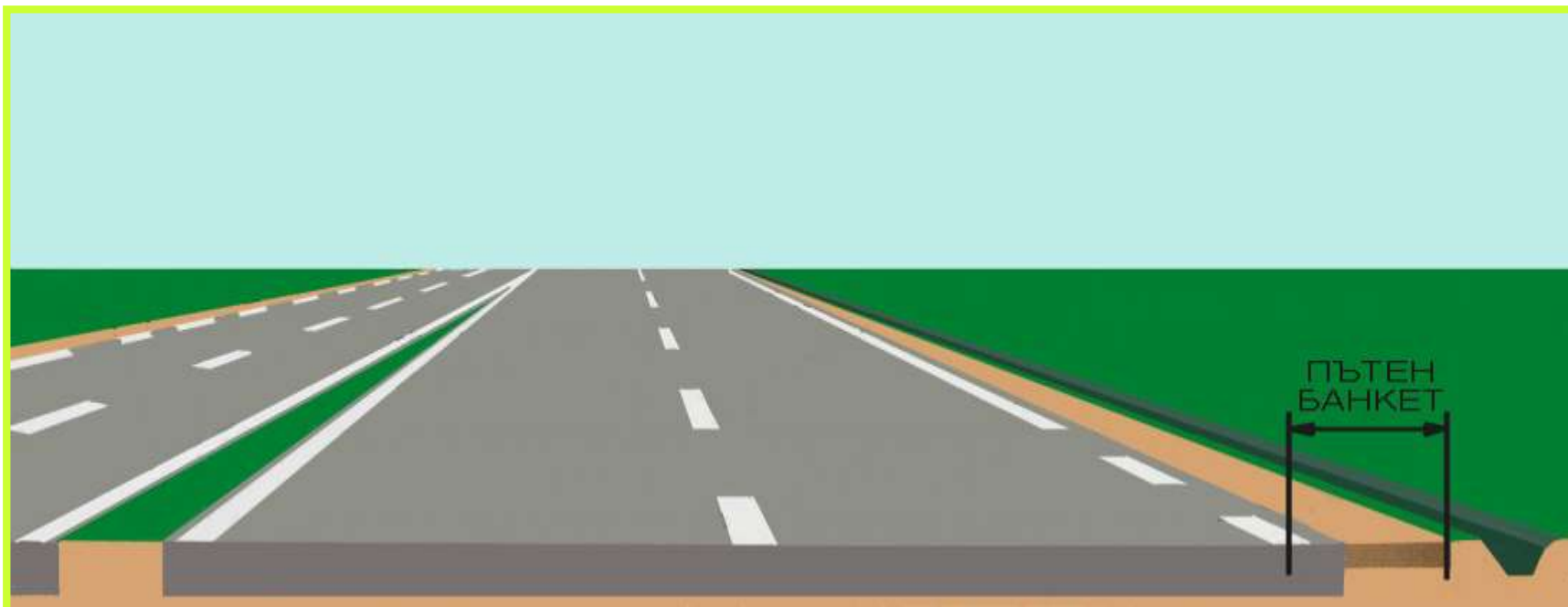
Граница на платното за движение

Линията, очертана или не с пътна маркировка, която отделя платното за движение от другите конструктивни елементи на пътното платно...

Пътен банкет /тротоар/

Надлъжна част от пътя, ограничаваща платното за движение, предназначена за движение на пешеходци.

Пътно платно

общата широчина на всички конструктивни елементи на пътя: банкетите, тротоарите, платната за движение и островите

Разделителна ивица

Надлъжна част от пътя, която го разделя на отделни платна за движение

Разделителна линия

Линията, която разделя платното за движение на отделни пътни ленти

